

Да ли је могућа реконструкција „хоризонта наде“?

У оквиру Социолошког клуба Филозофског факултета у Београду одржана је 21. априла панел дискусија под називом *Да ли је могућа реконструкција „хоризонта наде“?* поводом књиге Марине Хјусон (Hughson) *Сутра је било јуче: прилог друштвеној историји жена у Југославији, у другој половини 20. века.*

У панелу су, поред ауторке, учествовали Биљана Дојчиновић, Вера Гудац Додић, Србобран Бранковић и Марија Бабовић. Учесници панела настојали су да одговоре на питања као што су: Какве границе еманципације успоставља неолиберални капитализам? Који су теоријски и методолошки проблеми изучавања блиске прошлости и какав једнос социологије и историје у том домену? Да ли је могућа реконструкција „хоризонта наде“ и на који начин?

Доносимо извод из излагања Србобрана Бранковића на овом панелу.

Своје излагање на овом скупу почећу питањем: „Дакле, шта Ви замишљате, Марина? Да сте неки нови Маркс?“

Ово је цитат Маринине менторке на првим и јединим консултацијама за докторат, који је рађен у другој половини 80-их година. На помен Маркса настао је смех у сали. Емпиричар из мене брже-боље је увео демографску варијаблу па је уочио да смо у смех прснули ми старији, а да је неколицина млађих то „искулирала“, у лепом смислу те речи. Њима поређење између Марине и Маркса није било чудно. Стога претпостављам да се ни ми старији нисмо смејали том поређењу – зашто бисмо? Рекао бих да је разлог смеха био некадашњи божански статус Карла Маркса с којим се није било могуће поредити те је тај став без сумње био премиса из које је проистекло менторкино питање.

То питање стављам на почетак јер је Маринина теза још тада (друга половина 80-их!) била да су *сви основни појмови у социологији неупотребљиви уколико се не узме у обзир родна димензија!* Два узвичника у једној реченици – стога што је ово радикалан суд с радикалним и далекосежним последицама. Кад се погледа све оно што је Марина у међувремену урадила држећи се тог свог кредата, усуђујем се да кажем да је то један од најдубљих и напродуктивнијих захвата у социологији још од 50-их и 60-их година прошлог века.

Отуда не видим никакве сметње за поређење с Марксом. Маркс је постао класик у економији јер је открио „тајну“ експлоатације: укупна вредност створена радом може се поделити на трошкове производње и вишак вредности, а тај вишак вредности неправедно је задржавала класа поседника капитала, док је радник добијао само онолико колико му је било потребно за голи опстанак.

Марина је једна од оних ауторки које уочавају и снажно потенцирају чињеницу да постоји, али да се игнорише „*производња која није намењена тржишту и рад у породици који није плаћен*“. Важност суочавања с тим обликом социјалне неправде није ништа мања од важности суочавања с горе поменутом експлоатацијом радне снаге. Овome треба додати и њен велики допринос повезивању класичног стратификационог модела у социологији са страфикацијом по родној припадности, превасходно тиме што је постављени хипотетички конструкт потврдила резултатима емпиријског истраживања.

Оно што ме нарочито импресионира у њеном раду најјасније је дато у овом исказу: „Бављење феминистичком теоријом није ме заробило у неку врсту идеологије, већ управо обрнуто, ослободило ме је – да критички мислим“. Критичко мишљење је

суштина и снага родног дискурса и *spiritus movens* социјалне науке. Говорим о свежини њеног писма, о дубини и снази њеног научног приступа феномену рода, о њеној научној проницљивости и моћи извођења великих синтеза.

Стога је менторка с почетка овог текста, иако вероватно несвесна тога, ипак била на добром трагу.

...

Приказ књиге Марине Благојевић о којој је било речи, из пера Марије Бабовић, налази се у овом броју *Књиженства*, на линку ОВДЕ [ЛИНК НА ПРИКАЗ](#). Поједине књиге Марине Благојевић налазе се на <https://independent.academia.edu/MarinaHughsoniwww.gb.rs>.

На панелу су говорили (с лева на десно): проф. др Биљана Дојчиновић, проф. др Марина Хјусон, проф. др Србобран Бранковић, проф. др Марија Бабовић и др Вера Гудац Додић.